

VTA-leden koesteren het wij-gevoel

'Agriprins is niet in het belang van telers'

Al vanaf de start van het aardappelprijsinformatiesysteem Agriprins heeft de Verenigde Telers Akkerbouw (VTA) aangegeven hier niets in te zien. Het systeem is geen goede afspiegeling van de markt en neigt naar een lager prijspeil, stelt voorzitter Louis Beemsterboer. „De teler is er niet mee gediend.”

Naam

Louis Beemsterboer

Geboren

1 februari 1945

Woonplaats

Heiloo

Studie

Plantenveredeling, Wageningen
Economie ISW
Financieel Management, MCE, Brussel

Carrière

Area sales manager, C. Beemsterboer NV
Zaadteelt & Zaadhandel, 1967-1973
Trader commodities, Wessanen Mengvoeders,
1973 – 1979
Manager Trading, Friwessa, 1979-1982
Director Trading, Friwessa, 1982-1987
Commercieel directeur, Friwessa, 1987-1990
Managing director, Karlshams Far East, 1991-
1992
Commercieel directeur Vetten, Vandemoortele,
1993-1996
Algemeen directeur Cehave Pasze Sp (Polen),
1998-2001
Commercieel directeur Astenhof, 2002,
Voorzitter VTA, 2007-heden

Sinds dit voorjaar draait een groep van 250 aardappeltelers proef met het online aardappelprijsinformatiesysteem Agriprins. Dit systeem is mede opgezet met financiering vanuit het Productschap Akkerbouw en wordt gedragen door LTO-Nederland, de Nederlandse Akkerbouwvakbond (NAV) en de Vereniging voor Aardappelverwerkende Industrie (VAVI). De VAVI-leden - goed voor 70 procent van het aardappelvolumen - hebben zich verplicht alle transacties met telers door te geven. Na controle door de teler worden ze verzameld in een online databank. Met deze werkwijze streven de drie partijen naar een omvangrijk en transparant prijzenoverzicht, gespecificeerd naar ras, kwaliteit en aflevermoment. Voor de initiatiefnemers van Agriprins was deelname van de VAVI belangrijk om van start te gaan. Maar het streven van LTO en NAV is dat ook de handel en de Verenigde Telers Akkerbouw (VTA) aanhaken, om het overzicht compleet te maken. Maar die stellen zich afwijzend op. Daarmee ontbreekt een belangrijke groep telers. De leden van de VTA zijn samen goed voor 40 procent van het Nederlandse areaal consumptieaardappelen. Zij delen onderling hun prijsinformatie via het prijsinformatiesysteem PISA.

Wat zijn de grootste bezwaren van de VTA tegen Agriprins?

„Een principiële bezwaar is dat de voeding van het systeem van de vraagzijde komt. Je laat je dus informeren door je afnemers. Dat zou nog niet zo erg zijn als die vraagzijde compleet is, maar dat is hij niet. Het zijn de vier grote verwerkers. De overige verwerkers doen niet mee en de handel doet niet mee. Daarmee is het geen goede afspiegeling van de markt. Ook de gevolgde procedure klopt niet. Pas toen de initiatiefnemers in de gaten kregen dat lang niet iedereen Agriprins zag zitten, werd er geïnvesteerd in draagvlak en werd er een testgroep opgezet. Dat is op zijn zachtst gezegd niet een gebruikelijke volgorde. Het is een mooi voorbeeld waarom het Productschap moet veranderen. Telers zijn heel goed in staat om zelf te bepalen voor welke informatie zij willen betalen. Zij hebben al manieren om aan prijsinformatie te komen. Waarom ga je dan opnieuw het wiel uitvinden en met boerengeld een systeem optuigen waarvan je niet weet of er draagvlak voor is?“

Onderschrijven jullie het doel van Agriprins – meer transparantie in de markt – wel?

„Natuurlijk. Transparantie is altijd goed. Maar als je dan zoiets opzet, dan moet ook echt iedereen meedoen. Daar is onvoldoende draagvlak voor in de kolom.“

Dus als de hele keten mee zou doen, zou de VTA wél voor zijn. Waarom zeggen jullie dan op voorhand 'nee'? Dat is toch het kind met het badwater weggoien?

„Wij hebben ons afgevraagd: waarom sluiten akkerbouwers zich aan bij de VTA en niet elders? Dat is het 'wij-gevoel' dat akkerbouwers hebben. Dat is een heel belangrijke motivatie voor onze leden om actief mee te doen aan PISA. Ons standpunt is dat de primaire sector, de telers, zich moeten organiseren. Dat hebben andere partijen in de kolom ook gedaan. De industrie weet tien keer meer dan telers en ook de handel is goed geïnformeerd en georganiseerd. Iedere schakel in de keten heeft zijn eigen belang en eigen doelstelling.“

Wantrouwt de VTA haar afnemers?

„Nee. Er is geen sprake van wantrouwen. Maar je moet wel eerlijk zijn: wil je met elkaar communiceren of niet? Ik heb, als relatieve buitenstaander, in de eerste twee jaar van mijn voorzitterschap getracht om de partijen in de kolom aan tafel te krijgen. Maar ik heb moeten constateren dat de wil om te communiceren ontbreekt, in ieder geval bij de VAVI.“

U noemde als tegenargument het gebruik van boerengeld voor het Agriprins-systeem. De kosten vallen mee, zegt het productschap; naar schatting enkele euro's per teler per jaar. Lidmaatschap van de VTA is veel duurder.

„Telers die zich bij de VTA aansluiten, willen ook echt meedoen. Dat is hun eigen keuze. Zij kunnen ook kiezen voor een commerciële partij. Wij zijn een ideële organisatie van, door en voor telers. En dat werkt heel goed. Ons PISA-overzicht bewijst dat. Officieel is die geen voeding voor de beurzen, maar iedereen loopt er met een PISA-lijst onder de arm.“

In de testgroep van Agriprins zitten ook VTA-leden. Blijkbaar zijn er toch telers die het systeem een kans willen geven?

„De testgroep is een representatieve steekproef uit alle consumptieaardappeltelers in Nederland. Daar zitten dus ook onze leden tussen. VTA-leden zijn voornamelijk de wat grotere telers met een relatief groot aandeel vrije aardappelen. Natuurlijk doen zij mee. Ze willen weten hoe het werkt. Maar afgaand op de stemmingen tijdens onze wintervergaderingen zijn er maar paar telers die Agriprins echt steunen. En dan nog blijft de vraag: kijkt men alleen, of doet men mee?“

Stel dat Agriprins na de proefperiode wordt opgeschaald. Hoe erg is dat?

„Dat zou een slechte zaak zijn. Wat je krijgt, is een eenzijdig beeld van de markt; namelijk voornamelijk de transacties met de VAVI-leden. De balans slaat dus flink door naar transacties met de vier grote verwerkers. Wat ontbreekt, zijn de positieve uitschieters in de prijzen, die vaak gerealiseerd worden door nationale en internationale handel. Er ontstaat dus een beeld van de markt dat minder gunstig is dan hij in werkelijkheid is. Als de bovenkant van de markt hierdoor een euro lager noteert, door afwezigheid van deze krenten in de pap, dan komt de middenprijs vijftig cent lager uit. Met deze vorm van transparantie snijden telers zichzelf in de vingers.“

Eigenlijk zegt u: de belangenorganisaties schaden met Agriprins het belang van de teler.

„Ik ben niet iemand die gauw dergelijke taal in de mond neemt, maar daar komt het inderdaad op neer. Als je meewerkt aan een systeem dat geen afspiegeling is van de markt, en neigt naar een lager prijspeil, dan kun je niet zeggen dat je de belangen van akkerbouwers behartigt.“

Bij de VTA hebben de telers ook geen meldplicht. Hoe controleren jullie of telers transacties consequent melden?

„Dat is inderdaad de enige makke aan ons systeem: het is op vrijwillige basis. Wat dat betreft zijn akkerbouwers een eigenaardig slag volk. De bereidheid om transacties te melden is een stuk groter als de markt omhoog gaat, dan wanneer de markt in de goot zit. Terwijl er in beide gevallen behoefte aan informatie is.“

In februari volgend jaar horen we de bevindingen van de testgroep van Agriprins. Bent u nieuwsgierig?

„Natuurlijk ben ik nieuwsgierig. Ik hoop alleen niet dat we er werkelijk mee aan de slag gaan.“ ■